

Svenska ståndpunkter om sammanhållningspolitiken efter 2027

Övergripande inriktning

Den Europeiska unionen står inför stora och komplexa utmaningar och det är av största vikt att politiken utformas för att på bästa sätt möta dessa. Med den utgångspunkten vill Sverige peka på en önskad riktning för sammanhållningspolitiken efter 2027. Detta utan att föregå diskussionerna om storleken på budgeten för politikområdet, i enlighet med Sveriges generella budgetrestriktiva linje samt med vetskap om att en fortsatt utvidgning av unionen kommer att påverka EU-samarbetet och kräva reformer.

Sammanhållningspolitiken och dess instrument bör under nästa programperiod inriktas mot konkurrenskraft, innovation samt grön och digital omställning. Med en sådan inriktning kan sammanhållningspolitiken bidra till ökad tillväxt och sysselsättning i alla medlemsstater samt minskade regionala skillnader i EU. Det gäller i såväl befintliga som potentiellt nya medlemsstater. Det är i sammanhanget viktigt att undvika stödgivning som riskerar att snedvrider konkurrensen på den inre marknaden.

Med rätt ramverk och ett effektivt genomförande kan sammanhållningspolitiken och dess instrument bidra till att möta unionens långsiktiga strukturella utmaningar. Att använda sammanhållningspolitiken som ett krisinstrument riskerar detta långsiktiga fokus.

Med utgångspunkt i EU:s grundläggande värderingar så som de anges i artikel 2 i EU-fördraget ska kostnadseffektiva och resultatfokuserade åtgärder med högt EU-mervärde präglade genomförandet.

Mot denna bakgrund har Sverige följande utgångspunkter och förslag till förändringar inför kommande programperiod.

Strategisk inriktning

- ✓ Sammanhållningspolitiken bör genomföras som en del av unionens samlade åtgärder. De insatser som genomförs behöver tydligare länkas till nationella reformer som är tydligt kopplade till det innehåll som stödet från sammanhållningspolitiken avser. Regelverket för detta behöver anpassas till storleken på medlemsstaterna återflöden. Ett strategiskt ramverk som främjar en tydlig koppling mellan sammanhållningspolitiken och unionens övriga instrument, såväl som kopplingen till nationell politik, är viktigt.

Platsbaserad politik

- ✓ Regionernas förutsättningar skiljer sig åt bland annat avseende geografi, befolkningsstruktur, näringslivsstruktur och offentliga institutioners kapacitet. En platsbaserad politik tillsammans med principerna om partnerskap, flernivåstyre och delad förvaltning är därför avgörande för att kunna genomföra insatser som är anpassade till nationella, regionala och lokala förhållanden.

Fokus på de minst utvecklade regionerna

- ✓ Den största delen av resurserna bör gå till de minst utvecklade regionerna. Statusen för de glesbefolkade regionerna i anslutningsprotokollet är en viktig prioritet för Sverige. För Sverige är det vidare viktigt att undvika övergångsregler samt införandet av nya stödberättigande kriterier.

Europeiskt territoriellt samarbete

- ✓ Det gränsöverskridande samarbetet (Interreg) bör även efter 2027 vara en del av sammanhållningspolitiken. Samarbetet har ett genuint europeiskt mervärde genom att möjliggöra gemensamma utvecklingsprojekt över nationsgränserna. Stabila stödberättigande regler säkerställer långsiktigt samarbete, även om alla program kontinuerligt behöver utvärderas.

Nationell medfinansiering

- ✓ Krav på nationell medfinansiering av EU-medel är en fortsatt viktig princip. Det bidrar till ett nationellt och regionalt ägarskap såväl som till ett effektivt genomförande.

Resultatfokus

- ✓ Tematisk koncentration, anpassad till de olika behov och utmaningar som finns, är liksom uppföljning och utvärdering viktiga komponenter för att säkerställa ett resultatriktat och fokuserat genomförande av sammanhållningspolitiken och dess instrument. Det är viktigt att undersöka möjligheten till ett mer prestationsbaserat genomförande av politiken. En sådan modell måste vara anpassad till sammanhållningspolitikens principer, principen om sund ekonomisk förvaltning, stimulera innovation samt innebära verklig förenkling för alla aktörer.

Rättsstatens principer

- ✓ Efterlevnad av rättsstatens principer och god förvaltning i nuvarande och nya medlemsstater är avgörande för att unionen och den inre marknaden ska fungera. Länder som inte följer rättsstatens principer ska inte få ta del av EU-stöd. Därför behövs en starkare koppling mellan utbetalning av medel från sammanhållningsfonderna och medlemsstaternas efterlevnad av rättsstatsprinciperna.

Förenkling

- ✓ Det finns stora utmaningar med att hantera dagens många EU-instrument med liknande syften och ibland överlappande regelverk. Antalet instrument bör därför minskas. Programstrukturen med politiska mål, specifika mål och öronmärkningar behöver förenklas så att inläsningseffekter kan undvikas. Regelverket behöver även anpassas till storleken på medlemsstaterna återflöden. En minskad administrativ börda för genomförandeorganisationer och stödmottagare eftersträvas, utan att försvaga skyddet av EU:s finansiella intressen.

Administrativ kapacitet

- ✓ För att kunna utforma och genomföra resultatfokuserade och effektiva program med god absorptionskapacitet är administrativ kapacitet i medlemsstaterna avgörande. Hur denna kan säkerställas i hela unionen är därför en viktig fråga. Sammanhållningspolitiken och dess instrument bör utveckla sitt bidrag till att stärka den administrativa kapaciteten genom fortsatt fokus på bland annat övergripande nödvändiga villkor och en effektiv förvaltning.